

uzyskał bakalaureat *artes liberales*; 1893 wstąpił do nowicjatu; od 1896 uczył religii, języka łac., gr. i pol. w kolegium duchaczy; 1899 ukończył studia filoz. w Cornwells Heights (stan Pensylwania); studia teol. odbył w seminarium w Overbrook; 1902 przyjął święcenia kapł., a nast. pracował w seminarium w Cornwells Heights; 1903-13 był prof. Duquesne University w Pittsburghu, prowadzonym przez jego zgromadzenie; wykładał tam historię, literaturę i język pol.; 1905 założył Stow. Filaretów w Ameryce i wydał mies. „Filaret” w Pittsburghu, gdzie drukował m.in. własne wiersze i prace lit.; od 1912 współpracował ze Zjednoczeniem Kapłanów Pol. w Ameryce; współredagował konstytucję Stow. Księża Pol. Pochodzenia na diec. pittsburską (zatwierdzona 1912 na zjeździe w Detroit); 1913-17 był asystentem w par. Niepokalanego Serca NMP, a 1917-28 prob. parafii pod wezwaniem św. Stanisława Kostki (centrum Polonii w Pittsburghu) i tam z nazaretankami rozwiniął m.in. działalność kółka dramatycznego, Stow. Filaretów, chóru szkolnego i par.; 1928-35 kierował par. pod wezw. MB Pocieszenia w Mount Carmel (stan Pensylwania); od 1935 był asystentem w par. St. Catherine of Siena w Little Compton.

Wydał zbiór poezji rel. *Srebrne listki – wiersze religijne* (I-II, Pi 1927-28).

Who's Who in Polish America, NY 1943, 424; J.L. Sredzinski, *They Came-They Gave, A History of the Polish Roman Catholic Parishes in Western Pennsylvania and Their Contributions*, Pa 1998, 22-23, 34-35.

Roman Nir

SONNENSCHNEID KARL ks., pseud. **Lujo Saalenstein**, ur. 15 VII 1876 w Düsseldorfie, zm. 20 II 1929 w Berlinie, działacz społeczny.

Po studiach teol. w Bonn i Rzymie uzyskał 1897 doktorat z filozofii, a 1900 z teologii oraz otrzymał święcenia kapł.; 1898-1901 współpracował jako dziennikarz z czasopismem „Cultura Sociale”; 1900 zorganizował pierwszy międzynarod. kongres studentów kat. w Rzymie, a dyskutowano na nim (za pap. pozwoleniem) także o chrześc. demokracji; 1901 wrócił do Düsseldorfu; 1902 został duszpasterzem w Aachen, 1903 w Kolonii, a 1904 w Wuppertalu; 1905 uczestniczył w strajku robotniczym w Remscheid; 1906 rozpoczął współpracę z centralą Volksverein für das katholische Deutschland w Mönchengladbach, zakładając Sekretariat Sozialer Studentenarbeit; od 1918 przebywał w Berlinie, gdzie (od 1921) współpracował ze studencką organizacją międzynarod. Pax Romana, a 1922 był duszpasterzem studentów; zakładał liczne stowarzyszenia kat. (m.in. 1919 Akademisches Arbeitsamt i 1923 Katholische Volkshochschule Berlin); od 1924 redagował gazetę „Katholisches Kirchenblatt”.

S. jest autorem pism na temat dziejów katolicyzmu wł. *Aus dem letzten Jahrzehnt des italienischen Katholizismus* (Elberfeld 1906), ruchu studenckiego *Die sozialstudentische Bewegung* (Pa 1909, Mönchengladbach 1910³), studenckich problemów mieszkaniowych *Die studentische Wohnungsfrage* (Mr 1910) oraz notatek wielkomiejskich *Notizen. Weltstadtbetrachtungen* (I-X, B 1925-29); wydał także komentarze do Ewangelii niedzielnych *Sonntagevangelien. Erklärungen* (B 1928, 1935).

E. Thrasolt, *Dr. Carl S., der Mensch und sein Werk*, Mn 1930; A. Kumpf, *Ein Leben für die Grossstadt*, L 1970; D. Grothmann, *BBKL X 793-796; Den Menschen Recht verschaffen. Carl S. – Person und Werk*, Wü 1996 (bibliogr.); A. Schütz, *S. Carl. Begründer der sozialstudentischen Arbeit*, w: *Who is Who der Sozialen Arbeit*, Fr 1998, 557-559; *75 Jahre Bistum Berlin. 20 Persönlichkeiten*, Heiligenstadt 2005, 39-49; P. Becher, *LThK IX* (2006) 725-726; W. Löhr, *NDB XXIV* 579-580; F. Doërt, *Carl S.*, Mr 2012.

Stanisław Józef Koza

SONORA → Hermosillo.

SONSONATE, miasto i diecezja w zach. Salwadorze, sufr. San Salvador; miasto zostało zał. 1553 jako Villa de la Santísima Trinidad de S. przez hiszp. konkwistadora P. Ramírez de Quiñones; diecezja erygowano 31 V 1986 z części terytorium diec. Santa Ana; pierwszym biskupem był J.C. Di Pietro Pésolo; diecezja zajmuje 1225 km² i liczy ok. 546 000

mieszk., w tym ok. 437 000 katolików, 25 parafii, 40 księży diec. i 1 zak., 2 zakonników oraz 56 sióstr.

AnPont 2010.

Agnieszka Dudek

SONSÓN-RIONEGRO, diecezja w pn.-zach. Kolumbii eryg. pod nazwą Sonsón 18 III 1957 na mocy bulli *In apostolici muneris* pap. Piusa XII z części terytorium archidiec. Medellín jako jej sufragania; pierwszym biskupem był A. Uribe Urdañeta; 1968 zmieniono jej nazwę na obecną; zajmuje 7300 km² i liczy ok. 601 000 mieszk., w tym ok. 595 000 katolików, 60 parafii, 246 księży diec. i 33 zak., 103 zakonników oraz 698 sióstr; w Sonsón znajdują się katedra Nuestra Señora de Chiquinguirá (pocz. XIX w.) i konkatedra S. Nicolás el Magno (XIX w.), a w Rionegro – kościół S. Francisco (XVIII w.).

AnPont 2010.

Agnieszka Dudek

SONZINI CARLO ANGELO, ur. 24 VI 1878 w Malnate k. Varese, zm. 5 II 1957 w Varese, teolog, założyciel zgrom. służebnic św. Józefa, sługa Boży.

Po ukończeniu szkoły średniej w Monzy 1897-1901 studiował w seminarium duch. w Mediolanie; święcenia kapł. przyjął 1901, a nast. wstąpił do oblatów wikariuszy (→ oblaci św. Ambrożego i Karola 2°); 1901-08 pracował jako nauczyciel i wicerektor kolegium arcybiskupiego w Aronie k. Novary, 1909-13 w seminarium w Seveso k. Mediolanu; 1914 został kanonikiem przy bazylice S. Vittore Martire w Varese, gdzie był kaznodzieją i prowadził formację duchową wiernych; 1914 w Varese ufundował szkołę kat. dla dziewcząt i w niej nauczał; pełnił funkcję doradcy ks. G. Folciego przy tworzeniu zgrom. służebnic Jezusa Ukrzyżowanego (Ancelle di Gesù Crocifisso); 1915-56 pracował jako redaktor tygodnika kat. „Luce!”; 1918 założył drukarnię i wydawał pisma dotyczące rel. formacji robotników; 1926 został zatrudniony w kat. dzienniku „L’Italia” w Mediolanie; 1934 założył zgrom. służebnic św. Józefa (Ancelle di S. Giuseppe); organizował pomoc duchową i socjalną dla dzieci robotników, ubogich oraz osób samotnych. Proces beatyf. S. rozpoczęto 1990 w Mediolanie.

A. Massarotti, *Un apostolo moderno. Monsignore Carlo S., canonico teologo a Varese (1878-1957)*, Varese 1972; AnPont 1973; P. Calliari, *DIP I* 608-609, VIII 1781; L.T. Colombotti, *Vita nello Spirito. Guida alla lettura delle lettere di monsignore Carlo S., fondatore delle Ancelle di S. Giuseppe di Varese*, Varese 1987; M. Bartolucci, *BS Supl. II* 1334-1335.

Zofia Pałubka

SOPOCKO MICHAŁ → Michał Sopoćko bł.

SOPOT, miasto w archidiec. gdańskiej.

Od VII w. do 1. poł. X w. na terenie obecnego S. istniał gród wczesnośredniow.; osada wiejska, po raz pierwszy wzmiankowana 1283 w dokumencie Mściwoja II, wystawionym dla opactwa cysterskiego w → Oliwie, do 1772 była własnością zak.; jeszcze w XVI w. miała charakter rolniczy; od końca XVI w. stawała się miejscem wypoczynku zwł. gdańskich patrycjuszów, którzy wznosili (na gruntach wydzierzawianych od klasztoru oliwskiego) letnie rezydencje (gościli w nich m.in. królowie pol.: Jan II Kazimierz, August II, Stanisław Leszczyński), po zniszczeniach w 2. poł. XVIII w. nabywane przez pom. szlachtę (Przebendowscy, Sierakowscy); od XVI w. datuje się także początki rybołówstwa w S.; po 1815 nastąpił jego dalszy rozwój, spowodowany m.in. ufundowaniem przez J.G. Haffnera, byłego lekarza armii napoleońskiej, kąpieliska (1819) oraz domu kuracyjnego (1824); 1901 S. otrzymał prawa miejskie; 1920 został przyłączony do Wolnego Miasta Gdańska; od 1945 jest w granicach Polski; jego losy związane były z dziejami → Pomorza Gdańskiego; pracowali tu F.W. → Łorentz i W. → Łęga.

Do XX w. S. należał do par. klasztornej w Oliwie; początkowo znajdował się (z par. oliwską) w granicach archidiecezji pom. w diec. włocławskiej, od 1821 chełmińskiej, od 1922 gdańskiej (od 1992 archidiecezja); 1870 zbudowano pierwszą